

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

16. januar 2014*

»Frie varebevægelser — artikel 34 TEUF — kvantitative indførselsrestriktioner — foranstaltninger med tilsvarende virkning — markedsføring af arbejder af ædle metaller — stempel — krav i henhold til importmedlemsstatens lovgivning«

I sag C-481/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (Litauen) ved afgørelse af 27. september 2012, indgået til Domstolen den 25. oktober 2012, i sagen:

UAB »Juvelta«

mod

VĮ »Lietuvos prabavimo rūmai«,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), og dommerne J.L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot og A. Arabadjiev,

generaladvokat: N. Wahl

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- UAB »Juvelta« ved advokatė A. Astauskienė
- den litauiske regering ved D. Kriauciūnas og R. Krasuckaitė, som befuldmægtigede
- Europa-Kommissionen ved A. Steiblytė og G. Wilms, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: litauisk.

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 34 EF.
- 2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem UAB »Juvelta« (herefter »Juvelta«) og VĮ Lietuvos prabavimo rūmai (det litauiske kontrollkontor) vedrørende sidstnævntes afgørelse, hvorved Juvelta blev pålagt at lade arbejder af guld, som selskabet markedsførte, mærke med et stempel ved et godkendt og uafhængigt offentligt kontor i overensstemmelse med kravene i den litauiske lovgivning.

Retsforskrifter

- 3 Ifølge artikel 3, stk. 21, i Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymas (Republikken Litauens lov om statslig kontrol med ædle metaller og ædelstene) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »kontrolloven«), er det nationale stempel fra VĮ Lietuvos prabavimo rūmai et stempel, som er indført af staterne i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) og Republikken Tyrkiet, og som bekræfter, at den vare, der bærer stemplet, er blevet kontrolleret og stemplet af et uafhængigt kontrollkontor, der er godkendt af den omhandlede stat, og er i overensstemmelse med den holdighed, der er angivet med arabertal i stemplet, og som viser indholdet af ædle metaller angivet i promille i forhold til legeringens vægt.
- 4 I henhold til denne lovs artikel 17, stk. 1, skal arbejder af ædle metaller og ædelstene, som indføres i Litauen, mærkes med denne stats nationale stempel af det litauiske kontrollkontor.
- 5 Nævnte lovs artikel 17, stk. 2, nr. 2), bestemmer, at arbejder af ædle metaller og ædelstene, der er indført fra en anden stat, dvs. en EØS-stat eller Republikken Tyrkiet, hvor det er tilladt at markedsføre disse arbejder, kan markedsføres uden stempel fra det litauiske kontrollkontor eller uden kvalitetscertifikat, såfremt arbejderne er blevet kontrolleret og mærket med et stempel af et uafhængigt kontrollkontor, som er godkendt af denne stat, samt bærer det obligatoriske ansvarsstempel, der er registreret i samme stat, og som er påført i forbindelse med arbejdernes fremstilling.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 6 Juvelta er et selskab, som bl.a. udøver virksomhed bestående i detailsalg af smykker udført i ædle metaller.
- 7 Efter et kontrolbesøg fastslog embedsmænd fra VĮ Lietuvos prabavimo rūmai, at en del (355 stykker) af de kontrollerede arbejder af guld ikke var i overensstemmelse med kravene i kontrollovens artikel 17, stk. 2, nr. 2).
- 8 Ved kontrolrapport nr. 04-13-41 af 15. marts 2011, hvori resultaterne af nævnte kontrolbesøg er registreret, pålagde VĮ Lietuvos prabavimo rūmai Juvelta at lade de arbejder af guld, som selskabet markedsførte, mærke med et stempel ved et godkendt og uafhængigt offentligt kontor i overensstemmelse med kravene i den litauiske lovgivning.
- 9 Det fremgår af kontrolrapporten, at de omhandlede arbejder af guld var stemplet af et uafhængigt kontrollkontor, som var godkendt af Republikken Polen, men at dette stempel ifølge VĮ Lietuvos prabavimo rūmai ikke var i overensstemmelse med kravene i kontrollovens artikel 17, stk. 2, nr. 2), sammenholdt med denne lovs artikel 3, stk. 21, idet arabertallet »3«, som optrådte i stemplet, ikke oplyste indholdet af det stemplede ædle metal angivet i tusindedele af legeringens vægt.

- 10 Den forelæggende ret har i denne forbindelse anført, at det er ubestridt, at betegnelsen »3« i et sådant stempel tilsigter at betegne arbejder af ædle metaller, hvis holdighed er 585 angivet i tusindedele af legeringens vægt.
- 11 Den forelæggende ret har endvidere anført, at Juvelta har foretaget en yderligere mærkning af de omhandlede arbejder ved at påføre dem mærkningen »585«, som tilsigter at betegne disse arbejders holdighed på en måde, som er forståelig for de litauiske forbrugere.
- 12 Efter at have påklaget denne kontrolrapport til direktøren for VĮ Lietuvos prabavimo rūmai, som ved afgørelse nr. 1.5-264 af 15. april 2011 ikke gav medhold i klagen og opretholdt kontrolrapportens gyldighed, nedlagde Juvelta påstand om annullation af kontrolrapporten og af nævnte afgørelse for Vilniaus apygardos administracinis teismas, som ved dom af 18. august 2011 ikke gav Juvelta medhold.
- 13 Juvelta appellerede denne dom til den forelæggende ret.
- 14 På denne baggrund har Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
 - »1) Skal artikel 34 TEUF fortolkes således, at den er til hinder for nationale retsregler, i henhold til hvilke der, når der på markedet i en af Den Europæiske Unions medlemsstater skal sælges arbejder af guld, som er importeret fra en anden medlemsstat, og som er godkendt til markedsføring i den (eksporterende) medlemsstat, skal ske stempeling af disse arbejder foretaget af en uafhængig stemplingskontrol, som er godkendt af en medlemsstat, og som bekræfter, at den vare, der er stemplet, er blevet kontrolleret af denne myndighed, og hvis oplysninger kan forstås af forbrugerne i den importerende medlemsstat, således at varens standard for holdighed er specificeret, under omstændigheder, hvor sådanne oplysninger vedrørende standarden for holdighed gives i et særskilt og yderligere mærke eller mærkning, der stemples på den samme vare af guld?
 - 2) Er det for svaret på det første spørgsmål af betydning, at den yderligere mærkning vedrørende standarden for holdighed i arbejderne af guld, som gives på disse arbejder, og som forstås af forbrugerne i den importerende medlemsstat (f.eks. mærkning med de tre arabertal »585«), i denne sag ikke er blevet foretaget af en uafhængig stemplingskontrol i en af Den Europæiske Unions medlemsstater, men de oplysninger, der er givet i mærkningen, har samme betydning som de oplysninger, der er specificeret i det mærke, som er stemplet på den samme vare af en uafhængig stemplingskontrol i den eksporterende medlemsstat (f.eks. den eksporterende stats mærkning med arabertallet »3«, som specifikt i henhold til denne stats lovgivning betegner en standard for holdighed på 585)?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Om det første spørgsmål

- 15 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 34 TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det med henblik på markedsføring i en medlemsstat kræves, at arbejder af ædle metaller, som er indført fra en anden medlemsstat, hvor de er godkendt til markedsføring, og som er mærket med et stempel i henhold til lovgivningen i denne anden medlemsstat, når stemplets oplysninger vedrørende disse arbejders holdighed ikke er i overensstemmelse med kravene i den første

medlemsstats lovgivning, skal mærkes på ny af et uafhængigt kontrolorgan, der er godkendt af sidstnævnte medlemsstat, således at dette organ påfører et stempel, som bekræfter, at disse arbejder er blevet kontrolleret, og som angiver arbejdernes holdighed i overensstemmelse med nævnte krav.

- 16 Det bemærkes, at ifølge Domstolens faste praksis skal enhver af medlemsstaternes bestemmelser for handelen, som direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt, kan hindre samhandelen i Unionen, anses for en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion i henhold til artikel 34 TEUF (jf. bl.a. dom af 11.7.1974, sag 8/74, Dassonville, Sml. s. 837, præmis 5, og af 2.12.2010, sag C-108/09, Ker-Optika, Sml. I, s. 12213, præmis 47).
- 17 Hindringer for de frie varebevægelser, der i mangel af en harmonisering af lovgivningerne følger af, at der på varer fra andre medlemsstater, hvor de er lovligt fremstillet og bragt i omsætning, anvendes regler om, hvilke betingelser sådanne varer skal opfylde, og det uanset om sådanne regler anvendes uden forskel på alle varer, udgør foranstaltninger med tilsvarende virkning, som er forbudt i medfør af artikel 34 TEUF, når en sådan anvendelse ikke kan begrundes ud fra et alment hensyn, der kan gå forud for hensynene til de frie varebevægelser (jf. dom af 22.6.1982, sag 220/81, Robertson m.fl., Sml. s. 2349, præmis 9, af 15.9.1994, sag C-293/93, Houtwipper, Sml. I, s. 4249, præmis 11, og af 21.6.2001, sag C-30/99, Kommissionen mod Irland, Sml. I, s. 4619, præmis 26).
- 18 Domstolen har i denne forbindelse allerede fastslået, at en national lovgivning, som kræver, at arbejder af ædle metaller, der indføres fra andre medlemsstater, hvor de lovligt er bragt i omsætning og stemplet i overensstemmelse med disse staters lovgivning, skal stemples på ny i importmedlemsstaten, gør indførslerne vanskeligere og mere bekostelige (jf. i denne retning dommen i sagen Robertson m.fl., præmis 10, Houtwipper-dommen, præmis 13, og dommen i sagen Kommissionen mod Irland, præmis 27).
- 19 Dette er tilfældet for den i hovedsagen omhandlede lovgivning. I henhold til denne lovgivning må arbejder af ædle metaller og ædelstene, der er påført et stempel, hvis oplysninger ikke svarer til kravene i nævnte lovgivning, nemlig ikke markedsføres i Litauen, før de på ny er blevet stemplet i denne medlemsstat.
- 20 En sådan lovgivning udgør følgelig en foranstaltning med tilsvarende virkning, som er forbudt i medfør af artikel 34 TEUF.
- 21 For så vidt angår muligheden for at begrunde en sådan foranstaltning har Domstolen allerede fastslået, at forpligtelsen for importøren til at påføre arbejder af ædle metaller et holdighedsstempel principielt er egnet til at sikre en effektiv forbrugerbeskyttelse og fremme god handelsskik (jf. dommen i sagen Robertson m.fl., præmis 11, Houtwipper-dommen, præmis 14, og dommen i sagen Kommissionen mod Irland, præmis 29).
- 22 Domstolen har dog i denne sammenhæng ligeledes fastslået, at en medlemsstat ikke kan foreskrive en ny stempeling af varer indført fra en anden medlemsstat, hvor de lovligt er bragt i omsætning og stemplet i overensstemmelse med denne stats lovgivning, når de oplysninger, som gives ved denne stempeling, uanset deres form, er ligeværdige med dem, der foreskrives af importmedlemsstaten, og er forståelige for forbrugerne i denne stat (jf. dommen i sagen Robertson m.fl., præmis 12, Houtwipper-dommen, præmis 15, og dommen i sagen Kommissionen mod Irland, præmis 30 og 69).
- 23 Ved afgørelsen af, om en angivelse af holdigheden, som ikke er fastsat i en medlemsstats lovgivning, giver denne stats forbrugere oplysninger, der er ligeværdige og forståelige, skal der tages udgangspunkt i den formodede forventning hos en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger (jf. i denne retning dommen i sagen Kommissionen mod Irland, præmis 32).

- 24 For så vidt angår den tvist, som den forelæggende ret skal afgøre, bemærkes, at det er godtgjort, at de i hovedsagen omhandlede arbejder var blevet stemplet af et uafhængigt kontrolkontor, som var godkendt af Republikken Polen, i overensstemmelse med denne stats lovgivning.
- 25 Den forelæggende ret har endvidere anført, at det er ubestridt, at det stempel, som nævnte arbejder var påført, præciserer arbejdernes holdighed ved angivelse af tallet »3«, og at denne angivelse i Polen tilsigter at betegne arbejder af ædle metaller, hvis holdighed er 585 angivet i tusindedele af legeringens vægt.
- 26 Heraf følger, at for så vidt angår arbejder af ædle metaller, som er stemplet i Polen, er den oplysning, der gives ved nævnte angivelse, ligeværdig med den, der gives ved angivelsen »585« på et stempel, som er påført af et offentligt uafhængigt kontrolkontor, der er godkendt af Litauen, i overensstemmelse med sidstnævnte stats lovgivning.
- 27 Det skal imidlertid også efterprøves, om angivelsen af tallet »3« på de stempler, der er påført de i hovedsagen omhandlede arbejder, giver en oplysning, som er forståelig for en litauisk gennemsnitsforbruger, der er almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet.
- 28 I denne forbindelse bemærkes, at det er sandsynligt, at nævnte angivelse ikke er forståelig for en sådan forbruger, idet denne i princippet ikke kan antages at kende den polske ordning for holdighedsangivelser af arbejder i ædle metaller.
- 29 Selv om de restriktive virkninger af den i hovedsagen omhandlede lovgivning således kan begrundes i hensynet til at sikre en effektiv beskyttelse af de litauiske forbrugere, idet den giver disse forbrugere oplysninger vedrørende holdigheden af arbejder af ædle metaller, der er indført i Litauen, som er forståelige for dem, kan en sådan begrundelse dog ikke tillades, medmindre denne lovgivning står i et rimeligt forhold til det formål, den forfølger, dvs. at mens den skal være egnet til at virkeliggøre dette formål, må den ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt med henblik på at nå det.
- 30 Det skal derfor undersøges, om nævnte formål kan opnås ved foranstaltninger, der er mindre restriktive for udvekslingen af arbejder af ædle metaller inden for Unionen end kravet om en ny stempling i importmedlemsstaten, som er fastsat ved nævnte lovgivning.
- 31 Som den forelæggende ret har anført, bemærkes det herved, at Juvelta med henblik på at angive de i hovedsagen omhandlede arbejders holdighed på en måde, som er forståelig for de litauiske forbrugere, har foretaget en yderligere mærkning af disse arbejder ved at påføre dem angivelsen »585«, idet dette tal svarer til nævnte arbejders holdighed angivet i tusindedele af legeringens vægt.
- 32 Det må således fastslås, at en sådan mærkning er egnet til at opnå det formål, der forfølges med den i hovedsagen omhandlede lovgivning, og at den udgør en foranstaltning, der er mindre restriktiv for bevægeligheden af arbejder i ædle metaller inden for Unionen end den nye stempling, som foreskrives ved denne lovgivning, forudsat at de oplysninger, der gives ved denne mærkning, svarer til de oplysninger, der fremgår af det stempel, som er påført de omhandlede arbejder af et uafhængigt kontrolorgan, der er godkendt af den medlemsstat, hvorfra arbejderne er eksporteret.
- 33 Det bemærkes endvidere, at ud over en yderligere mærkning som den i hovedsagen omhandlede vil andre foranstaltninger – såsom et krav om, at der på steder, hvor arbejder af ædle metaller fra andre medlemsstater forhandles, foreligger en sammenligningstabel, der er godkendt af et uafhængigt kontrolorgan i importmedlemsstaten, hvorved forbrugerne oplyses om holdighedsstempler fra andre medlemsstater, samt hvad disse svarer til i nævnte medlemsstat, eller en forpligtelse til at påføre disse arbejder en etiket, hvoraf alle de oplysninger, der er påkrævet i henhold til samme medlemsstats lovgivning, fremgår – kunne udgøre foranstaltninger, der er tilstrækkelige med henblik på at sikre en effektiv forbrugerbeskyttelse.

34 Under disse omstændigheder skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 34 TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det med henblik på markedsføring i en medlemsstat kræves, at arbejder af ædle metaller, som er indført fra en anden medlemsstat, hvor de er godkendt til markedsføring, og som er mærket med et stempel i henhold til lovgivningen i denne anden medlemsstat, når stemplets oplysninger vedrørende disse arbejders holdighed ikke er i overensstemmelse med kravene i den første medlemsstats lovgivning, skal mærkes på ny af et uafhængigt kontrolorgan, der er godkendt af sidstnævnte medlemsstat, således at dette organ påfører et stempel, som bekræfter, at disse arbejder er blevet kontrolleret, og som angiver arbejdernes holdighed i overensstemmelse med nævnte krav.

Om det andet spørgsmål

35 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om den omstændighed, at en yderligere mærkning af arbejder af ædle metaller, som tilsigter at give oplysninger om arbejdernes holdighed på en måde, der er forståelig for importmedlemsstatens forbrugere, ikke er blevet foretaget af et uafhængigt kontrolorgan, der er godkendt af en medlemsstat, har betydning for besvarelsen af det første spørgsmål.

36 I denne forbindelse bemærkes, at for så vidt som de i hovedsagen omhandlede arbejder kun er blevet påført en yderligere mærkning som supplement til et holdighedsstempel, der er påført af et uafhængigt kontrolorgan, som er godkendt af eksportmedlemsstaten – i det foreliggende tilfælde Republikken Polen – er stemplets garantifunktion opfyldt (jf. i denne retning Houtwipper-dommen, præmis 19).

37 Der skal nemlig sondres mellem den i hovedsagen omhandlede situation og en situation, hvor arbejderne af ædle metaller er stemplet af producenterne selv i eksportmedlemsstaten. Sidstnævnte situation kan give anledning til svig, hvorved det i mangel af EU-retlige bestemmelser tilkommer medlemsstaterne, som råder over et vidt skøn, at indføre de foranstaltninger, som de finder passende med henblik på at imødegå risikoen herfor (jf. i denne retning Houtwipper-dommen, præmis 20-22).

38 De oplysninger, der gives ved en yderligere mærkning som den i hovedsagen omhandlede, skal imidlertid under alle omstændigheder svare til de oplysninger, der fremgår af det stempel, som er påført de omhandlede arbejder af et uafhængigt kontrolorgan, der er godkendt af eksportmedlemsstaten.

39 Som det fremgår af såvel forelæggelsesafgørelsen som denne doms præmis 25 og 26, er dette tilfældet i hovedsagen.

40 Under disse omstændigheder skal det andet spørgsmål besvares med, at den omstændighed, at en yderligere mærkning af arbejder af ædle metaller, som tilsigter at give oplysninger om arbejdernes holdighed på en måde, der er forståelig for importmedlemsstatens forbrugere, ikke er blevet foretaget af et uafhængigt kontrolorgan, der er godkendt af en medlemsstat, har ingen betydning for besvarelsen af det første spørgsmål, såfremt nævnte arbejder forud herfor er blevet påført et holdighedsstempel af et uafhængigt kontrolorgan, der er godkendt af eksportmedlemsstaten, og de oplysninger, der gives ved denne mærkning, svarer til de oplysninger, der fremgår af stemplet.

Sagens omkostninger

41 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 34 TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det med henblik på markedsføring i en medlemsstat kræves, at arbejder af ædle metaller, som er indført fra en anden medlemsstat, hvor de er godkendt til markedsføring, og som er mærket med et stempel i henhold til lovgivningen i denne anden medlemsstat, når stemplets oplysninger vedrørende disse arbejders holdighed ikke er i overensstemmelse med kravene i den første medlemsstats lovgivning, skal mærkes på ny af et uafhængigt kontrolorgan, der er godkendt af sidstnævnte medlemsstat, således at dette organ påfører et stempel, som bekræfter, at disse arbejder er blevet kontrolleret, og som angiver arbejders holdighed i overensstemmelse med nævnte krav.
- 2) Den omstændighed, at en yderligere mærkning af arbejder af ædle metaller, som tilsigter at give oplysninger om arbejders holdighed på en måde, der er forståelig for importmedlemsstatens forbrugere, ikke er blevet foretaget af et uafhængigt kontrolorgan, der er godkendt af en medlemsstat, har ingen betydning for besvarelsen af det første spørgsmål, såfremt nævnte arbejder forud herfor er blevet påført et holdighedsstempel af et uafhængigt kontrolorgan, der er godkendt af eksportmedlemsstaten, og de oplysninger, der gives ved denne mærkning, svarer til de oplysninger, der fremgår af stemplet.

Underskrifter